

Jaarverslag 2022

RAAD
VAN ADVIES

Inhoud

Voorwoord	4
1. Een perfecte storm - Laveren in een vergrijzingsgolf	7
Demografische ontwikkelingen in Aruba	9
De impact van demografische ontwikkelingen	9
De Perfecte Storm	13
2. Staat van de Raad	15
Onafhankelijkheid Raad van Advies	16
Samenstelling en zittingsperiode	17
Overige functies	17
Vergaderingen	18
Commissie versterking democratisch bestel	18
Contacten met de regering en de Staten	19
Koninkrijksoverleg	19
Uitvoering landspakket	19
3. Het Wetenschappelijk Bureau	21
Opleidingen en cursussen	22
Wetgevingsoverleg	23
4. Advisering	25
Instroom	26
Behandeling	26
Behandeltermijnen bij advisering	27
Dicta in 2022	28
Overzicht van ontwerpen ten aanzien waarvan in 2022 advies is uitgebracht	30 34
Enkele cijfers van 2022	35
Samenstelling Raad van Advies 1986 - 2022	36
Colofon	37

Voorwoord

Het afgelopen jaar werd afgesloten met het heugelijke feit dat de nieuwe Landsverordening Raad van Advies 2022 met algemene stemmen werd goedgekeurd door de Staten van Aruba. Deze landsverordening is vele jaren in voorbereiding geweest en vergroot de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de Raad, hetgeen van groot belang is voor het goed functioneren van onze democratie. Ook is dit het eerste tastbare resultaat van de Commissie versterking democratisch bestel dat naar wij hopen als een goed voorbeeld kan dienen voor de aanpassingen van de landsverordeningen van de andere Hoge Colleges van Staat. De nieuwe landsverordening is per 1 januari 2023 van kracht geworden met uitzondering van artikel 37, waarin een mogelijke toekomstige taak van de Raad inzake begrotingstoezicht wordt geregeld. Als uitvloeisel van de nieuwe landsverordening is ondergetekende als voorzitter benoemd.

Gedurende het afgelopen jaar heeft de economie van Aruba een robuust herstel laten zien met als direct gevolg een versterking van de financiële positie van het land. Als gevolg daarvan zijn onlangs vrijwel alle versoberingsmaatregelen ingetrokken. Hierin schuilt echter het potentiële gevaar dat alles weer snel *business as usual* wordt en de door alle actoren erkende noodzaak van hervormingen wordt uitgesteld of dat zelfs daarvan wordt afgezien. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van het *Repositioning our Sails* plan van de overheid, dat reeds grote vertraging heeft opgelopen in vergelijking met het daarin opgenomen tijdspad. Ook de hervormingsplannen in het kader van het Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling (COHO) zijn tot op dit moment nog in de onderzoeksfase. De recente afspraak tussen de landen van het Koninkrijk om af te zien van een Rijkswet COHO en in plaats daarvan de samenwerking neer te leggen in een onderlinge regeling doet niet af aan de noodzaak van hervormingen. Dit vloeit ook voort uit het feit dat de landspakketten in stand zullen blijven.

Het thema van ons jaarverslag, dat de titel *Een Perfecte Storm* draagt, gaat over de toenemende vergrijzing van de Arubaanse gemeenschap. Dit proces maakte het in het verleden reeds noodzakelijk om de AOV-leeftijd te verhogen van 60 naar 65 jaar. Zoals beschreven in het thema, is dat proces nog niet afgerond en zal de Arubaanse gemeenschap nog verder vergrijzen in de komende decennia. Dit zal een steeds zwaardere wissel trekken op de overheidsfinanciën, met name op de ouderdomsvoorziening (AOV) en de gezondheidszorg. Om deze uitdagingen aan te kunnen is het van groot belang dat zonder uitstel gewerkt wordt aan duurzame overheidsfinanciën zodat er voldoende ruimte gecreëerd kan worden voor de noodzakelijke voorzieningen. Met het thema voor dit jaarverslag streeft de Raad ernaar de regering, maar ook andere stakeholders, een handvat aan te reiken in het proces ter ontwikkeling van kennis, visie en beleid met betrekking tot onder andere de maatschappelijke en (sociaal) economische gevolgen van vergrijzing voor de Arubaanse samenleving.

De Raad heeft in 2022 goed kunnen functioneren en steeds tijdig haar advieswerkzaamheden kunnen uitvoeren op het gebruikelijke kwaliteitsniveau. In dit jaarverslag zal daarop verder worden ingegaan. Ik wens u veel leesplezier toe.

Oranjestad, februari 2023
Mr. D.G. Kock,
Voorzitter

1

Een perfecte storm -
Laveren in een vergrijzingsgolf

Laveren

Een term uit de scheepvaart, waarmee bedoeld wordt het zigzag tegen de wind invaren met een zeilboot.

INLEIDING

De COVID-19-pandemie die in 2020 wereldwijd toesloeg heeft een ongekende impact gehad op vrijwel alle sectoren van de samenleving. Hoewel het economisch herstel in het verslagjaar sneller op gang kwam dan aanvankelijk verwacht was, kan niet ontkennd worden dat diverse structurele problemen die al voor de crisis urgent waren, door de crisis alleen maar urgenter zijn geworden. De afgelopen jaren zijn de inspanningen van de overheid (noodgedwongen) voornamelijk gericht geweest op het beheersen van de crisis en het op orde brengen van 's Lands financiën. Het is echter nu noodzakelijk om een aantal uitdagingen zonder uitstel aan te pakken. Eén van deze uitdagingen betreft de gevolgen van de (dubbele) vergrijzing (enerzijds een groter aandeel ouderen en anderzijds een stijgende levensverwachting) waar Aruba, net als zoveel andere landen, mee te kampen heeft.

Op 1 januari 2022 kent het Land een ministerie van Transport, Integriteit, Natuur en Ouderenzaken. In zijn advies bij de ontwerp-Landsverordening instelling en aangelegenheden ministeries 2022¹ plaatste de Raad enkele vraagtekens bij de onderbrenging van ouderenzorg bij dit ministerie. Hoewel de Raad zich kon vinden in de opvatting van de regering dat het welzijn en de levenskwaliteit van ouderen bijzondere

aandacht dient te krijgen, wees hij erop dat het hier om een complexe materie gaat, waar ook de ministeries van Volksgezondheid en Sociale Zaken een grote rol dienen te vervullen. Meer in het algemeen dienen de gevolgen van de vergrijzing van de bevolking betrokken te worden in een ministerie-overstijgende langetermijnvisie en beleid.

De ontwikkelingen op de lange termijn die verband houden met mondiale demografische patronen dienen samen met de lessen die geleerd zijn over de noodzaak om de weerbaarheid van het land te vergroten, bij elkaar gebracht te worden waarbij nagedacht wordt over een langetermijnvisie onder het motto *Repair and Prepare for the Next Generation*.²

Met het thema voor dit jaarverslag streeft de Raad ernaar de regering, maar ook andere stakeholders, een handvat aan te reiken in het proces ter ontwikkeling van kennis, visie en beleid met betrekking tot onder andere de maatschappelijke en (sociaal)economische gevolgen van vergrijzing voor de Arubaanse samenleving.

(...) to launch a broad policy debate focusing on both the personal and the wider societal impact of ageing. Including everything from lifelong learning and healthy lifestyles to how to fund adequate pensions or the need for increased

¹ Zie advies van de Raad d.d. 24 november 2021, kenmerk RvA 115-21. Vindplaats: <https://rva.aw/rva/wp-content/uploads/2021/11/Rva-115-21.pdf>.

² Zie voorstel van de Europese Commissie d.d. 27 mei 2020 voor een groot herstelplan: *COM(2020) 456 final: Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation*. Vindplaats: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM%3A2020%3A456%3AFIN>.

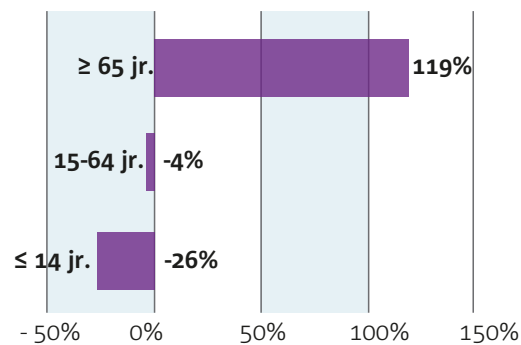
productivity and a large enough workforce to sustain health care and long-term care for older people. A lifecycle approach takes into account the fact that the traditional stages of education and training, work and retirement are becoming less rigidly defined and more flexible.³

In het hiernavolgende zal kort ingegaan worden op een aantal demografische ontwikkelingen en vervolgens de uitdagingen die door deze ontwikkelingen ontstaan.

DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN IN ARUBA

Zoals uit de grafiek hieronder blijkt, zijn in de afgelopen decennia de demografische verhoudingen in Aruba behoorlijk veranderd. Opvallend is vooral de snelheid waarin deze cijfers zich de afgelopen 20 jaar hebben ontwikkeld. Er is thans sprake van een dubbele vergrijzing, veroorzaakt door het toenemende aandeel 65-plussers in de totale bevolking in combinatie met de toenemende levensverwachting.

AANDEEL IN TOTALE BEVOLKING 2000-2020

Bron: CBS Aruba

Hoewel soortgelijke ontwikkelingen ook in andere landen plaatsvinden, spelen in Aruba specifieke ontwikkelingen die de demografische verhoudingen verder op scherp zetten. Deze ontwikkelingen betreffen onder andere de *brain-drain* van (potentieel) hoog

ONTWIKKELING LEVENSVORWACHTING

2000	73 jaar
2010	76 jaar
2020	80 jaar

opgeleide jongeren⁴ die voor een studie of baan (perspectief) naar Nederland of Noord-Amerika vertrekken en niet naar Aruba terugkeren. In vergelijking met bijvoorbeeld de Verenigde Staten (38%)⁵ of Nederland (36%)⁶ is het aandeel hoogopgeleiden in Aruba (11%)⁷ ruim drie keer zo klein. Bovendien wordt in Aruba een restrictief arbeidsmigratiebeleid gevoerd waardoor zowel de kwaliteit als de kwantiteit (zowel in absolute als in relatieve zin) van de beroepsgeschikte bevolking onder druk staat.

DE IMPACT VAN DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

De demografische ontwikkelingen op Aruba geven een sterke indicatie dat op termijn problemen zullen ontstaan op meerdere (sociaal)economische en maatschappelijke gebieden. In het hiernavolgende zullen enkele van deze uitdagingen kort besproken worden.

ARBEIDSMARKT

Op de arbeidsmarkt ontstaan meerdere uitdagingen. Aan de aanbodkant worden deze veroorzaakt door de disbalans in de uitstroom van oudere werknemers (pensioen) en de geringe aanwas van jongeren om deze vrijgekomen arbeidsplaatsen op te vullen. Deze geringe aanwas ontstaat niet alleen door ontgroening⁸ van de samenleving, maar ook door de emigratie van (potentieel hoogopgeleide) jongeren naar het buitenland. Gezien de verwachte krapte op de arbeidsmarkt zal serieus overwogen moeten worden om arbeidsimmigratie meer te stimuleren. Immigratie zonder selectie zal hier echter geen antwoord op bieden. Een positief effect is alleen

³ Europese Commissie, COM(2021) 50 final: Green Paper On Ageing: Fostering solidarity and responsibility between generations, januari 2021, p.3

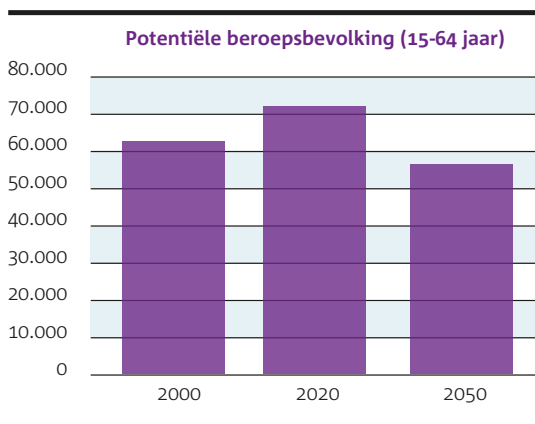
⁴ Onder een hoogopgeleide wordt verstaan een persoon met een afgeronde opleiding op minimaal bachelor niveau.

⁵ Bron: United States Census Bureau. Het betreft hier de cijfers over 2021, gemeten over de totale bevolking van 25 jaar en ouder. Vindplaats: <https://www.census.gov/newsroom/press-releases/2022/educational-attainment.html>.

⁶ Bron: CBS Nederland. Het betreft hier de cijfers over 2021, gemeten over de bevolking tussen de 15 en 75 jaar. Vindplaats: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2022/steeds-meer-hoogopgeleiden-in-nederland-wat-voor-beroep-hebben-ze?onepage=true#:~:text=Steeds%20meer%20jongeren%20volgen%20na,35%2C5%20procent%20in%202021.>

⁷ Bron: CBS Aruba. Het betreft hier de cijfers over 2019, gemeten over de totale niet-schooldgaande populatie.

⁸ De verhouding tussen het aantal personen jonger dan 15 jaar en de bevolking van 15 tot en met 64 jaar.

Bron: World Bank

te verwachten bij een gedifferentieerd en flexibel toelatingsbeleid, voortvloeiende uit de behoeften vanuit de arbeidsmarkt. Hierbij dient niet uit het oog verloren te worden dat niet alleen Aruba, maar in principe vrijwel alle ontwikkelde landen met eenzelfde problematiek van vergrijzing kampen. Ook zij zullen arbeidsmigratie als gedeeltelijke oplossing zien en deze nastreven, zodat de keuze voor Aruba niet automatisch voor de hand ligt.

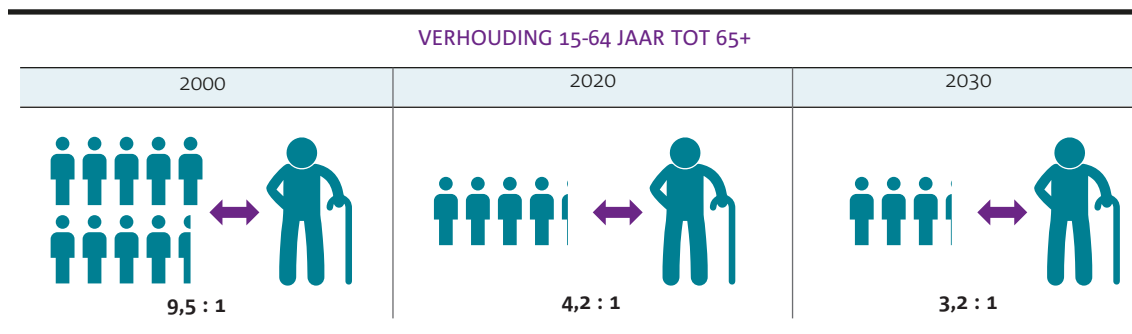
De uitdagingen die ontstaan aan de vraagkant van de economie zijn met name aan de zorgstructuur gerelateerd. Hierop zal apart ingegaan worden.

ECONOMISCHE GROEI

Ingegeven door onder andere de ontstane problemen op de arbeidsmarkt, zal er een toenemende druk op de economische groei ontstaan. De vergrijzing en de daarmee gepaard gaande krapte op de arbeidsmarkt kunnen ervoor zorgen dat de economie minder hard kan groeien of zelfs zal krimpen. Een andere zorg hierbij is dat de krapte op de arbeidsmarkt tot een

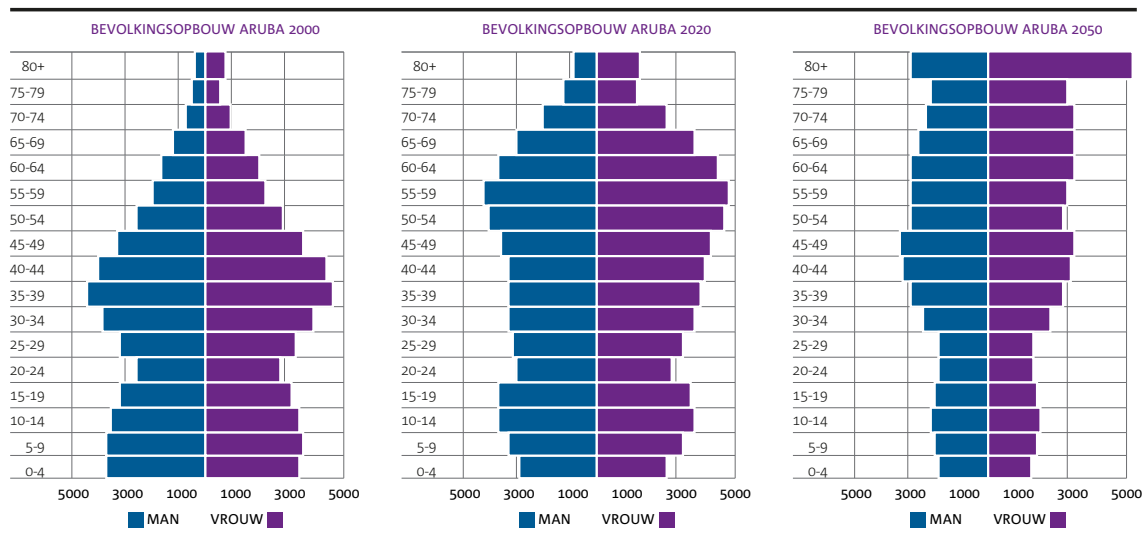
verslechtering van de geleverde service van het (toeristische) product kan leiden, met negatieve gevolgen voor de kwaliteit van het geleverde product en uiteindelijk ook de prijs. Uitgaande van de demografische ontwikkelingen zal, bij een gelijkblijvende arbeidsparticipatie naar leeftijd, het aantal niet-werkenden ten opzichte van het aantal werkenden in de toekomst verder toenemen (zie kader onderaan deze pagina).

Hoewel bij vergrijzingsproblematiek de groei van het bbp per hoofd van de bevolking mogelijk sterker afhankelijk wordt van de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit⁹ en op de lange termijn wellicht de drijvende kracht achter een economische groei zal zijn, is het maar de vraag of dit ook voor Aruba geldt. Gezien het type arbeidsaanbod in de niet gediversifieerde economie van Aruba zal de krapte op de arbeidsmarkt niet opgevangen kunnen worden door een verhoging van de scholingsgraad en arbeidsproductiviteit in de Arubaanse samenleving. Ook kan door het effect van vergrijzing en ontgroening op het arbeidsaanbod en op de verhouding tussen werkenden en niet-werkenden in een samenleving, op termijn het ondernemingsklimaat verslechteren. Derhalve is het van groot belang dat hervormingen worden doorgevoerd en productieve investeringen worden gedaan ten behoeve van de potentiële groei van de economie.

Bron: CBS Aruba

⁹ CBS, *Vergrijzing en de Nederlandse economie*, maart 2017, p. 3.

Bron: World Bank

ZORGSTRUCTUUR

Niet alleen zorgen de demografische ontwikkelingen voor uitdagingen aan de aanbodkant van de economie, maar ook aan de vraagkant. Zo zal er, met als belangrijke aanjager de dubbele vergrijzing, een grotere zorgvraag komen en dientengevolge een grotere vraag naar arbeidskrachten in de zorg. Deze ontwikkeling staat niet op zich en zal gepaard moeten gaan met een gehele aanpassing van de zorgstructuur, bijbehorende opleidingen en investeringen in zorgfaciliteiten.¹⁰

In zijn advies uit 2019 **'Ouderenbeleid, - zorg en welzijn; de omslag!'** pleit de Sociaal Economische Raad (SER) voor een totale omslag in de wijze waarop er in Aruba gekeken en omgegaan wordt met zorgstructuur, - beleid en welzijn van ouderen in haar totaliteit. De SER concludeerde dat 'een goede kwaliteit van de ouderenzorg bereiken en waarborgen onderhevig is aan de mate waarin gezondheid en actieve deelname door de hele samenleving vanaf geboorte tot aan de laatste adem, wordt beleefd en erkend'. Zolang er geen andere kijk op gezondheid, zorg en vergrijzing plaatsvindt, zal de draagbaarheid en duurzaamheid van de fondsen van de AZV en de SVb een uitdaging blijven. Preventie, het stimuleren van een gezonde levensstijl en (volks)voorlichting dienen basisonderdelen van een gezondheidsbeleid te zijn teneinde langer gezond ouder te worden, aldus de SER. Voorts

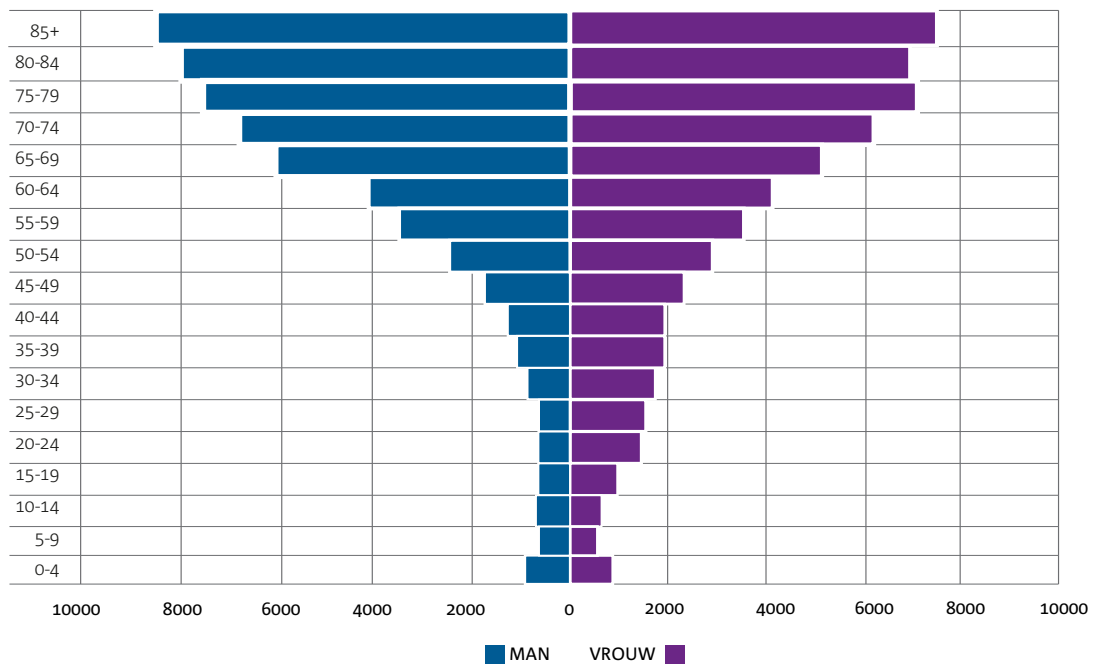
deed de SER een aantal concrete aanbevelingen aan de overheid om een goede kwaliteit van de intra- en extramuraal ouderenzorg te bieden en te waarborgen. Deze betreffen onder andere de mantelzorgondersteuning, de participatie van ouderen en de kwaliteit van de zorg. In hoeverre een aanvang is gemaakt met de uitvoering van deze aanbevelingen, is de Raad niet bekend. Indien dit nog niet gebeurd is, wordt geadviseerd deze aanbevelingen op korte termijn te evalueren en actualiseren en de effectieve implementatie ervan te realiseren.

Een op 31 januari 2022 in opdracht van het Ministerie van Volksgezondheid en Sport gepubliceerd rapport over de doelmatigheid en effectiviteit van de gezondheidszorg in Aruba stelde dat de ouderenzorg behoefte heeft aan een noodplan op korte termijn en dat in de sector verzorgingstehuizen sprake is van een noodsituatie die daadkrachtig aangepakt dient te worden.¹¹ Hiermee worden de bevindingen van het in 2018 door de Inspectie Volksgezondheid Aruba uitgevoerde onderzoek naar de langdurige zorg op Aruba nogmaals beklemtoond en de urgentie om maatregelen te nemen bevestigd.

¹⁰ In dit verband kan verwezen worden naar het rapport van de Inspectie Volksgezondheid Aruba, *Vooruitblik op Langdurige zorg: hoe staan we ervoor?*, april 2018.

¹¹ BCZorg, *Doelmatigheid en effectiviteit van de gezondheidszorg op Aruba – Analyse en oplossingsrichtingen*, januari 2022, p. 6.

GEMIDDELDE ZORGKOSTEN PER LEEFTIJDSCATEGORIE (PEILJAAR 2010)

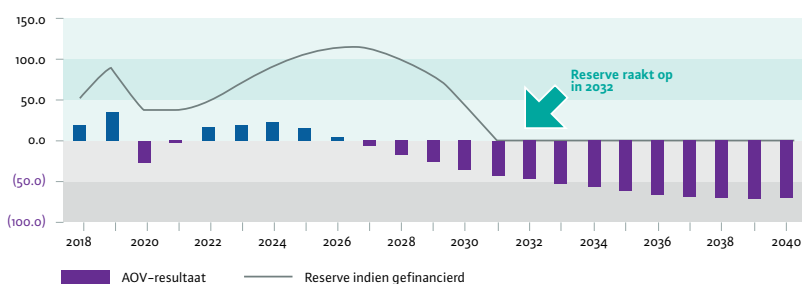
Bron: AZV

SOCIALE ZEKERHEID

De steeds groter wordende groep ouderen, waarvan de gemiddelde leeftijd stijgt, heeft een grote impact op de volksgezondheid en de zorg. Gezien de sterke concentratie van de zorguitgaven bij de hoogste leeftijdsgroepen, zal de vergrijzing leiden tot een stijging van de totale zorguitgaven.¹² Dit wordt onder meer veroorzaakt doordat deze groep veelal vaker een chronische aandoening heeft, vaak zelfs meerdere tegelijk.¹³ De stijgende zorgkosten door deze toenemende zorgvraag zullen de druk op de financiering van de AZV en de kwaliteit van de geleverde zorg in de (nabije) toekomst alleen maar vergroten.

Ook wat betreft de uitkeringen aan ouderen heeft de vergrijzing grote gevolgen. Als gevolg van de dubbele vergrijzing, zullen er niet alleen meer ouderen met een AOV-uitkering zijn, maar zal gemiddeld een oudere gedurende een langere periode een AOV-uitkering ontvangen. Hierdoor zullen er in de toekomst steeds meer financiële middelen nodig zijn om deze uitkeringen te kunnen garanderen. Aangezien deze uitkeringen opgebracht dienen te worden door een steeds kleiner deel van de totale bevolking, zal bij onveranderd beleid het ouderdomsfonds binnen één decennium uitgeput zijn.¹⁴

GESCHETST VERLOOP VAN HET RESULTAAT OUDERDOMSFONDS EN DE RESERVE AOV/AWW FONDS OVER DE PERIODE 2020-2040. HIERBIJ IS ER VANUIT GEGAAN DAT, ALS GEVOLG VAN DE COVID-19 PANDEMIE, HET BBP IN 2023 WEER HET NIVEAU VAN 2019 BEREIKT.

Bron: Jaarverslag 2020, SVB Aruba

¹² CPB, *Vergrijzingsstudie Zorgen om morgen*, december 2019, p. 12.

¹³ RIVM, *Infographic Impact van de vergrijzing: De vergrijzing heeft grote impact op de volksgezondheid en zorg*. Vindplaats: <https://www.rivm.nl/infographic-impact-van-vergrijzing>.

¹⁴ SVB, *Jaarverslag 2020: Sociale zekerheid voor iedereen*, februari 2021, p. 25.

Gezien de demografische ontwikkelingen staat de houdbaarheid van het sociale zekerheidsstelsel in zijn huidige vorm en met zijn huidige financiering onder druk en zal het op termijn niet houdbaar zijn. Dit leidt niet alleen tot allerlei ongewenste maatschappelijke en sociaaleconomische consequenties, maar vanwege de wettelijke verplichting voor het Land om tekorten bij zowel de AZV als de SVb aan te vullen, vormt de dubbele vergrijzing tevens een directe bedreiging voor 's Lands financiën.

HOUDBAARHEID VAN DE OVERHEIDSFINANCIËN

De vergrijzing van de bevolking betekent een verdere uitdaging voor de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn. Deze houdbaarheid staat inmiddels al onder druk door de forse stijging van de overheidsschuld als gevolg van de COVID-19-pandemie. De aan de totale leeftijd gerelateerde overheidsuitgaven (pensioenen, gezondheidszorg en langdurige zorg) zullen vanwege de vergrijzing verder toenemen. Ook de overheidsinkomsten kunnen, onder meer gelet op een tekort op de arbeidsmarkt, negatieve gevolgen ondervinden van de vergrijzing.

DE PERFECTE STORM

De zeer uitdagende combinatie van hogergenoemde elementen - de veranderende interne demografische verhoudingen, een uitstroom van (potentieel) hoogopgeleiden, restricties op de instroom van buitenaf op de arbeidsmarkt, de resulterende rem op de economische groei, de toenemende zorgvraag en de druk op de sociale zekerheid - dragen bij aan de ontwikkeling van een zogenaamde perfecte storm oftewel een *wicked problem*: een ongestructureerd en complex probleem waarvoor op dit moment geen eenvoudige oplossing bestaat. Er is sprake van een multi-dimensionaal vraagstuk met sociaal-politieke, economische en ethische aspecten, zoals wat een rechtvaardige verdeling is van schaarse middelen. De snelheid waarmee deze storm op ons afkomt accelereert en zal onmiskenbaar leiden tot een onhoudbare druk op de sociale fondsen, de overheidsfinanciën én de

samenleving indien hier niet tijdig en adequaat op wordt ingegrepen.

De weerbaarheid van ons land wordt wederom op de proef gesteld. Structurele oplossingen om de storm het hoofd te bieden zullen aangedragen en gedragen dienen te worden door een brede maatschappelijke dialoog. Hoewel gesteld mag worden dat 'healthy and active ageing' een persoonlijke keuze en verantwoordelijkheid is, is het niettemin in hoge mate afhankelijk van de omgeving in welke mensen leven, wonen en socialiseren. Als zodanig mag een actief ondersteunend en faciliterend ouderenbeleid verwacht worden. Niet alleen van de overheid, ook andere actoren dienen betrokken te worden bij het creëren van de randvoorwaarden die een gezond en actief verouderingsproces stimuleren. Hierbij dient naar de mening van de Raad in het bijzonder gekeken te worden naar de betekenis van het onderwijs in dit proces, zowel bij het regulier onderwijs als het zogenaamde *life long learning*, mede ingegeven door het gebrek aan aanbod van hogere opleidingen in Aruba, de aansluitingsproblematiek¹⁵ tussen vooropleiding en vervolgopleiding en de al eerder genoemde *brain-drain*.

In diverse onderzoeken wordt in het bijzonder gewezen op het belang van *life long learning* dat als volgt wordt omschreven. *Lifelong learning – investing in people’s knowledge, skills and competences throughout their lives – forms part of the response to the challenges of ageing. Continuous investment in learning has many positive effects: acquiring and updating skills helps people remain employable, succeed in job transitions and advance professionally, keeping them in work and adding to job satisfaction. In a fast changing world, lifelong learning is a necessity, as careers and education opportunities change at a rapid pace. Continued learning can also help to delay the onset of dementia and prevent cognitive decline related to old age. It is also a way for older people to play an active role in society.*¹⁶

Met investeringen in en sturing van het onderwijs kunnen bovengenoemde effecten van de vergrijzing op verschillende fronten

¹⁵ SER, *Drempels inzake de doorstroom binnen het onderwijssysteem*, november 2015.

¹⁶ Europese Commissie, *COM(2021) 50 final: Green Paper On Ageing: Fostering solidarity and responsibility between generations*, januari 2021, p.4.

worden aangepakt. Zo leidt een toename van het percentage hoger opgeleiden potentieel tot een hogere arbeidsproductiviteit en kan sturing een oplossing bieden voor de veranderende behoeftes op de arbeidsmarkt. Anderzijds bevestigt (internationaal) onderzoek dat 'high levels of education and good health are mutually reinforcing'. Hetgeen niet alleen tot een betere kwaliteit van leven voor de oudere leidt waardoor zij mogelijk ook langer (part time) inzetbaar zijn in de economie, maar ook minder beslag gelegd wordt op de gezondheidsinfrastructuur.

Ter afsluiting merkt de Raad op dat, hoewel in het bovenstaande de uitdagingen van de vergrijzingsproblematiek (noodgedwongen) de boventoon voerden, een gezonde en actieve veroudering een proces is waarin veel kansen en mogelijkheden besloten liggen voor zowel het individu als de samenleving. Kansen en mogelijkheden die echter wel een omslag in ons denken over vergrijzing vereisen en een pro-actieve aanpak van alle betrokkenen, binnen en buiten de overheid, jong en oud.

2

Staat van de Raad

De Raad is de hoogste onafhankelijke adviseur van de regering en de Staten over zaken van wetgeving en bestuur. De Raad is, evenals de Algemene Rekenkamer en de Staten, een Hoog College van Staat. Dit is een in de Staatsregeling geregeld orgaan dat belast is met een eigen taak, welke onafhankelijk van de regering en de Staten wordt uitgevoerd. De hoofdtaak van de Raad is het adviseren over ontwerpen van wetgeving. Hiermee speelt de Raad een belangrijke rol in de totstandkoming van wetgevingsproducten. De Raad is hiernaast bevoegd om op eigen initiatief advies uit te brengen over zaken die tot zijn werkterrein behoren. De regering en de Staten kunnen op hun beurt de Raad verzoeken om te adviseren over zaken die niet per definitie tot het werkterrein van de Raad behoren. De Raad telt vijf leden waarvan één de voorzitter is. De Raad wordt in de uitvoering van zijn taken bijgestaan door een Wetenschappelijk Bureau, dat geleid wordt door de secretaris.

De Raad kent een grondwettelijke basis (artikelen IV.1 tot en met IV.4 van de Staatsregeling van Aruba), die in de Landsverordening Raad van Advies nadere invulling krijgt. In de Landsverordening Raad van Advies worden naast de adviserende taken en bevoegdheden, de inrichting en de werkwijze van de Raad geregeld.

ONAFHANKELIJKHEID RAAD VAN ADVIES

Het is van groot belang dat de Raad van Advies zijn positie als onafhankelijk adviescollege behoudt en versterkt. Dit vanwege het feit dat de waakhondfunctie die de Raad in het Arubaanse constitutionele bestel vervult, een andere context heeft dan bijvoorbeeld de Nederlandse Raad van State in het Nederlandse bestel. Aruba kent immers maar één bestuurslaag waardoor decentrale besturen geen tegenwicht kunnen bieden aan het centrale bestuur. Daarnaast is de afstand tussen de Staten en de regering in de praktijk gering, hetgeen vaak een wissel trekt op de controlerende functie van het parlement. Het feit dat Aruba een eenkamerstelsel kent waardoor de toetsende functie van een 'senaat' ontbreekt, alsmede de afwezigheid van andere (vaste) onafhankelijke adviescolleges¹⁷ die de

regering bij voorbereiding van wetgeving zouden kunnen adviseren, draagt mede bij aan de omstandigheid dat de regering in het wetgevingsproces weinig tegenspel ondervindt. Dit komt de kwaliteit van het wetgevingsproduct veelal niet ten goede. Voornoemde contextuele elementen vinden hun oorsprong met name in de kleinschaligheid van de Arubaanse samenleving en het staatsbestel. In dit kader is het derhalve met het oog op de positie van de Raad in het staatsbestel, zijn rol in het wetgevingsproces en de kwaliteit van de wetgeving van belang dat wordt voorkomen dat de Raad onderhevig zou zijn aan politieke inmenging.

Naast de reeds in de Staatsregeling en de Landsverordening Raad van Advies opgenomen bepalingen ter realisering van een onafhankelijke taakuitoefening, is in 1999 gemeend om de mogelijkheid tot inmenging door de regering in de financiële huishouding van de Raad zoveel mogelijk te beperken. In dat jaar werd namelijk in de Comptabiliteitsverordening 1989 opgenomen¹⁸ dat vaststelling van de begroting van de Raad bij afzonderlijke landsverordening plaatsvindt.

Inmiddels is een verdere versterking van de onafhankelijke positie van de Raad, zoals een verscherping van het aanbevelingsrecht van de Raad in het kader van de benoemingsprocedure voor nieuwe leden, gerealiseerd. Op 2 november 2022 is in de Openbare Vergadering no. 18 de ontwerp-landsverordening Raad van Advies 20.., waarin nadere regels gesteld worden ten aanzien van de samenstelling, inrichting en taken van de Raad van Advies, unaniem door de

¹⁷ Met uitzondering van de Sociaal Economische Raad (SER).

¹⁸ AB 1999 no. 34.

Staten aangenomen. De landsverordening Raad van Advies 2022 (AB 2022 no. 137) is met ingang van 1 januari 2023 in werking getreden. In verband met deze inwerkingtreding zijn in het verslagjaar reeds door het Wetenschappelijk Bureau de nodige voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd.

SAMENSTELLING EN ZITTINGSPERIODE

NAAM	FUNCTIE	BENOEMING EN EINDE ZITTINGSPERIODE
drs. C. (Rik) Timmer	Plaatsvervangend Voorzitter (t/m 31 december 2022)	Benoemd per 1 augustus 2011. Einde tweede periode: 1 augustus 2025.
mr. D.G. (David) Kock	Lid (Voorzitter vanaf 1 januari 2023)	Benoemd per 6 juli 2012. Einde tweede periode: 1 maart 2027.
drs. M.M. (Marion) Agunbero	Lid	Benoemd per 6 juni 2013. Einde tweede periode: 6 juni 2027.
mr. E.H.J. (Eugène) Martis	Lid	Benoemd per 1 december 2017. Einde eerste periode: 30 november 2024.
mr. J.P. (Hans) Ruiter	Lid	Benoemd per 1 november 2021. Einde tweede periode: 1 november 2028.

OVERIGE FUNCTIES

In de 'Profielschets raadslidmaatschap Raad van Advies'¹⁹ is als bijzondere voorwaarde gesteld dat er geen sprake mag zijn van onverenigbare (neven)functies of tegenstrijdige belangen die twijfel over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het raadslid kan opwekken. Transparantie staat voorop, reden waarom alle andere functies van de leden in het jaarverslag worden opgenomen en op de website staan gepubliceerd.

De andere functies van de voorzitter en de leden van de Raad zijn als volgt:

NAAM	ANDERE FUNCTIES
drs. C. Timmer Plaatsvervangend voorzitter	<ol style="list-style-type: none"> Lid van de Raad van Commissarissen van Aruba Wine and Dine Holding V.B.A. Penningmeester Fundacion Preserva Malmok Penningmeester van de Stichting Aruba Scholarship Foundation Lid van de Raad van Commissarissen van de Arubaanse Verffabriek N.V. Directeur LGS 113 Holdings V.B.A. Directeur Caribel N.V.
mr. D.G. Kock Lid	<ol style="list-style-type: none"> Advocaat/partner DK Legal Docent arbeidsrecht aan de Universiteit van Aruba Lid Raad van Appel in Tuchtzaken voor de Advocatuur voor Aruba, Bonaire en Curaçao Voorzitter Stichting Herencia Aruba
drs. M.M. Agunbero Lid	<ol style="list-style-type: none"> Directeur Pension Fund Tourism Sector Aruba Foundation Procuratiehouder Nativa Holding N.V. Lid van de Raad van Commissarissen Yous Investment Company B.V. Voorzitter Stichting Alexandria Lid van de Raad van Commissarissen Caribbean Mercantile Bank N.V.
mr. E.H.J. Martis Lid	<ol style="list-style-type: none"> Advocaat/kantoorpartner Brown Advocaten Curator Universiteit van Aruba Directeur Meranti Properties N.V. Bestuurder Stichting Administratiekantoor TwentynoneC Voorzitter Beroepscommissie Arubaanse Voetbal Bond
mr. J.P. Ruiter Lid	<ol style="list-style-type: none"> Tax Partner Grant Thornton Aruba Docent belastingrecht Universiteit van Aruba Directeur Ymert Beheer N.V. , Ymert belasting adviseurs N.V. en Aruba Experience Publications, Trading & Hospitality Industry N.V.

¹⁹ Vindplaats: www.rva.aw.

In het Reglement van Orde van de Raad²⁰ is een aparte paragraaf opgenomen: ‘De waarborging van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Raad’, waarin de gedragsregels zijn vastgelegd hoe te handelen wanneer er sprake is van conflicterende belangen. Zo is bepaald dat een lid niet aan beraadslagingen en besluitvorming deelneemt over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of indirect persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken. In de notulen van de desbetreffende vergadering wordt hiervan een aantekening gemaakt. De Raad besloot eind 2019 van een verschoning tevens melding te maken in het advies.

Daarnaast is van belang om te weten dat besluitvorming in de Raad op basis van gedegen voorbereiding en onderzoek plaatsvindt en dat de Raad immer streeft naar overeenstemming tussen de leden en consensus ten aanzien van zijn besluitvorming. De kans dat de mening van één lid prevaleert, is hiermee uitgesloten.

VERGADERINGEN

In 2022 is de Raad 27 keer in vergadering bijeengekomen, waarvan negen ten kantore van de Raad. De overige achttien vergaderingen vonden plaats in digitaal formaat via een internetplatform.

COMMISSIE VERSTERKING DEMOCRATISCH BESTEL

De Commissie versterking democratisch bestel (Commissie Swaen) is op 9 april 2018 bij Ministeriële Beschikking ingesteld door de minister van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg, Innovatie en Energie en de minister van Justitie, Veiligheid en Integratie. De reeds bestaande Hoge Colleges van Staat: de Staten, de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer stemden hiermee in en zijn ook alle drie lid. In de praktijk is gebleken dat het noodzakelijk is om de randvoorwaarden voor de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Hoge Colleges te versterken. Daarnaast wil de regering de deugdelijkheid van bestuur bevorderen door de instelling van nieuwe organen, zoals een Integriteitskamer, een Begrotingskamer en een

Ombudsman/Kinderombudsman. De Commissie Swaen heeft in dit verband in de eerste plaats de opdracht om wetsvoorstellen en convenanten te ontwikkelen voor de verzelfstandiging en de versterking van de bestaande Hoge Colleges van Staat en ten tweede om advies uit te brengen over de instelling, onderbrenging en inrichting van nieuwe landsorganen ter waarborging van de democratische rechtsstaat. In het verslagjaar vonden geen vergaderingen van de commissie plaats waar de Raad bij betrokken is geweest.

Vermeldenswaardig is dat de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba (AB 1987 no. GT 1) (herziening bepalingen inzake de Raad van Advies, introductie Ombudsman en duurzame overheidsfinanciën), alsmede de ontwerp-landsverordening Raad van Advies 20., in 2020 aan de Staten zijn aangeboden. De voorgestelde aanpassingen of aanvullingen van de bepalingen van de Staatsregeling inzake de Raad van Advies waren noodzakelijk gezien de voorstellen tot verbetering van het wettelijke kader van de Raad op een aantal punten. Dit betreft de uitzondering op de verplichting de Raad te horen over ontwerpen van Rijkswetgeving en goedkeuring van verdragen (art. IV.1 lid 2), de bepaling over het aantal leden van de Raad (art. IV.2 lid 1), de introductie van buitengewone leden, alsmede de mogelijke introductie van een Begrotingskamer bij de Raad. In februari 2021 zijn bij de behandeling van de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba (AB 1987 no. GT 1) enkele amendementen ingediend. De behandeling van dit ontwerp is tijdens de Openbare Vergadering no. 17 op 10 maart 2022 voortgezet. Het ontwerp werd echter niet door de Staten aangenomen. Hierdoor diende de ontwerp-landsverordening Raad van Advies 20., bij een Nota van Wijziging aangepast te worden waarna het tijdens de Openbare Vergadering no. 18 op 2 november 2022 unaniem door de Staten werd aangenomen. Met de inwerkingtreding van de landsverordening Raad van Advies 2022 (AB 2022 no. 137) per 1 januari 2023 wordt de onafhankelijke positie van de Raad verder versterkt.

²⁰ Vindplaats: www.rva.aw

CONTACTEN MET DE REGERING EN DE STATEN

In het verslagjaar hebben de plaatsvervangend voorzitter en de secretaris twee keer een overleg gehad met de Minister-President.

KONINKRIJKSOVERLEG

Het in 2021 geplande digitale Koninkrijksoverleg tussen de Raad van State en de Raden van Advies van de landen kon geen doorgang vinden en werd uitgesteld naar 2022. Echter ook in 2022 vond geen Koninkrijksoverleg plaats. Op 1 maart 2022 vond wel een overleg plaats tussen een delegatie van de Raad van State en de Raad.

UITVOERING LANDSPAKKET

Bij de uitvoering van het landspakket is de Raad in het verslagjaar een aantal keer als gesprekspartner betrokken geweest. Zowel leden van de Raad als medewerkers van het Wetenschappelijk Bureau hebben verschillende bijeenkomsten gehad met onder meer onderzoeksbureaus onder andere op het terrein van sociale zekerheid en overheidsdeelnemingen.

3

Het Wetenschappelijk Bureau

Het Wetenschappelijk Bureau (WB) stond in 2022 onder leiding van de secretaris mr. A. Braamskamp en de adjunct-secretaris mw. mr. drs. A.R. Peterson.

De overige bezetting van het WB bestond op 31 december 2022 uit: mw. mr. A.W. op de Weegh-Kort, beleidsmedewerker, mr. D.M. Passchier, beleidsmedewerker, drs. R.J. van der Zande, beleidsmedewerker en mw. J.T.A. Laclé-Thiel, office-manager.

In het verslagjaar hebben er enkele teambuildingsactiviteiten plaatsgevonden, waaronder een wandeltocht op 24 maart in het Parke Nacional Aruba waar alle medewerkers van het WB aan deelnamen. De wandeling werd afgesloten met een gezamenlijke lunch. Een andere teambuildingsactiviteit, een kayactocht bij Mangel Halto, stond gepland voor 6 oktober. Deze is vanwege slechte weersomstandigheden niet doorgegaan en zal in 2023 alsnog plaatsvinden.

OPLEIDINGEN EN CURSUSSEN

PUNTENSTELSEL KENNISBEVORDERING

De opleidingsmogelijkheden voor het personeel van het WB zijn grotendeels afhankelijk van het aanbod van relevante cursussen (bijvoorbeeld via de Universiteit van Aruba) in Aruba en in mindere mate op de andere eilanden in het Caribisch gebied die tot het Koninkrijk behoren, alsmede in Nederland. Afgezien van een planning tot deelname aan de zogenaamde 'onlinecursussen', is een samenhangend opleidingsplan dat toegesneden is op het individuele personeelslid voor aanvang van het dienstjaar vaak moeilijk te maken. In 2017 werd het Puntenstelsel Kennisbevordering geïntroduceerd. Het Puntenstelsel Kennisbevordering is bedoeld als een licht, faciliterend en bureaucratisch stelsel dat de professionaliteit bevordert en ondersteunt. Het heeft ten doel de medewerker van het WB te stimuleren en te motiveren tot het verhogen van zijn kennis. Daartoe kan de medewerker kennisverhogende activiteiten ontplooiën die punten opleveren. Gestreefd wordt naar een jaarlijks puntentotaal van 30 per medewerker.

Deze punten worden door de medewerker zelf bijgehouden op een zogenaamd puntenformulier. Het aantal behaalde punten maakt onderdeel uit van het jaarlijks met de medewerker te houden functioneringsgesprek. Het puntenformulier vormt onderdeel van het personeelsdossier van de betrokken medewerker.

Onder kennisverhogende activiteiten worden in ieder geval verstaan het deelnemen aan cursussen, het geven van onderwijs aan externen, het geven van een presentatie aan de Raad of het WB en het publiceren van een (wetenschappelijk) artikel op het werkgebied van de Raad. Deze opsomming is niet limitatief. In overleg met het management van het WB kunnen andere activiteiten als kennisverhogend worden aangemerkt en kan daaraan een waardering in punten worden toegekend. Voor de verschillende te ontplooiën activiteiten is een waarderingsnorm geïntroduceerd.

OPLEIDINGEN EN STAGES

Gezien het zeer beperkte aanbod van relevante cursussen in het verslagjaar, heeft het personeel van het WB slechts aan een beperkt aantal cursussen deelgenomen in het verslagjaar. Vermeldingswaardig is dat beleidsmedewerker drs. R.J. van der Zande heeft deelgenomen aan de modules 'Inleiding tot de rechtswetenschap' en 'Inleiding in het Arubaans staats- en bestuursrecht' aan de Universiteit van Aruba en deze met goed gevolg heeft afgerond.

WETGEVINGSOVERLEG

De secretaris heeft in het verslagjaar drie keer deelgenomen aan het wetgevingsoverleg tussen de actoren binnen het wetgevingsproces: de Staten, de Raad van Advies, het Kabinet van de Gouverneur, de ministerraad en de Directie Wetgeving en Juridische Zaken. Het wetgevingsoverleg is in 2009 ingesteld en heeft als doel de verbetering en stroomlijning van het wetgevingsproces, de verhoging van de kwaliteit van wetgeving en de verschaffing van achtergrondinformatie bij de verschillende wetsontwerpen. Het overleg staat onder voorzitterschap van de secretaris van de ministerraad die tevens de uitkomsten van het overleg terugkoppelt naar de beleidsverantwoordelijke ministers. Het WB is van mening dat er tenminste zes keer per jaar een overlegmoment moet zijn en dat een betere planning van de indiening van wetsontwerpen en adviesaanvragen noodzakelijk is.

Hoewel het overleg geenszins aan belang heeft ingeboet, moet de Raad helaas constateren dat er de afgelopen jaren weinig reële inhoud aan is gegeven. Bovendien vond in 2020 slechts tweemaal een overleg plaats, in 2021 geen enkel overleg en in het verslagjaar werd driemaal overlegd. Wederom werd de Raad in het verslagjaar meerdere keren geconfronteerd met niet aangekondigde adviesverzoeken. In de laatste maanden van het jaar ontving de Raad 24 adviesverzoeken waarvan enkele, zoals het Belastingplan 2023, met spoed behandeld dienden te worden in verband met de beoogde inwerkingtredingsdatum van 1 januari 2023.

Een deugdelijke c.q. realistische wetgevingsplanning, waarbij alle actoren tijdig betrokken worden, is niet alleen in het belang van de Raad maar van alle actoren in het wetgevingsproces. Alle actoren moet voldoende tijd gegund worden om de hun constitutioneel opgedragen taken op een gedegen wijze uit te kunnen voeren. Bovendien leert de ervaring dat een gedegen planning en monitoring van het gehele wetgevingsproces (dat aanvangt met het opstellen van een startnotitie en eindigt met het al dan niet vaststellen van het ontwerp en de afkondiging ervan in het Afkondigingsblad van Aruba) bijdraagt aan een grotere betrokkenheid van alle actoren, meer begrip voor eenieders rol in het proces en een grotere flexibiliteit indien ondanks alle planning, wetgeving urgent tot stand gebracht moet worden.

4

Advisering

INSTROOM

In 2022 heeft de Raad 51 ontwerpen van wet- en regelgeving ter advisering aangeboden gekregen. Van het voorgaande jaar moest nog 1 ontwerp afgehandeld worden. In het verslagjaar werden geen ontwerpen geretourneerd. De instroom van ontwerpen voor de jaren 2016 tot en met 2022 is weergegeven in Tabel 1.

TABEL 1. OVERZICHT INSTROOM ONTWERPEN RAAD VAN ADVIES 2016-2021

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Totaal aantal aangeboden ontwerpen	44	43	49	36	48	44	51
Nog af te handelen uit het voorgaande jaar	7	3	2	3	5	6	1
Retour						3	
Totaal te behandelen	51	46	51	39	53	47	52
Aantal afgehandeld in het lopende jaar	47	43	48	34	47	45	51
Aantal voortgezet in het volgende jaar	4	3	3	5	6	2	1

BEHANDELING

De in totaal 52 te behandelen ontwerpen bestonden uit 23 ontwerp-landsverordeningen, 6 ontwerp-initiatief-landsverordeningen en 23 ontwerp-landsbesluiten, houdende algemene maatregelen. Daarnaast heeft de Raad nog een Nota van Wijziging, een adviesverzoek ex artikel 17 Landsverordening Raad van Advies, een voorstel van Rijkswet en een consultatieverzoek ter advisering ontvangen, waarmee het totaal aantal binnen gekomen adviesaanvragen op 55 komt te staan.

TABEL 2. OVERZICHT ADVISERING RAAD VAN ADVIES 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Ontwerp-landsverordening	17	23	25	20	24	16	22
Ontwerp-initiatieflandsverordening	4	2	6	6	7	1	6
Ontwerp-landsbesluit, h.a.m.	20	20	18	18	17	25	23
Ontwerp ex CV 1989	3	-	-	1	1	-	-
Advies ex art. 17 Lv RvA	4	-	-	1	6	-	1
Nota van Wijziging	-	-	1	1	1	-	1
Retour	1	-	1	1	4	3	-
Rijkswetgeving	-	-	-	-	1	3	1
Consultatieverzoek	-	-	-	-	-	-	1

BEHANDELTERMIJNEN BIJ ADVISERING

De aan de Raad ter advisering voorgelegde ontwerpen van regelgeving kunnen als volgt worden gecategoriseerd, waarbij de behandeltermijn staat aangegeven:

CATEGORIE	COMPLEXITEIT	TERMIJN
A	Eenvoudig ontwerp	1 maand
B	Ontwerp van een gemiddelde complexiteit	2 maanden
C	Gecompliceerd ontwerp	3 maanden

De aangegeven (maximale) termijnen gelden vanaf het moment van het in behandeling nemen door de Raad (het moment waarop het ontwerp voor het eerst wordt geagendeerd voor de Raadsvergadering).

Het in behandeling nemen is afhankelijk van zowel:

- a. het werkaanbod van de Raad;
- b. de capaciteit van het Wetenschappelijk Bureau;
- c. prioritering op verzoek van de regering of de Staten.

Voornoemde termijnen kunnen worden verlengd vanwege onvoorziene of anderszins buitengewone omstandigheden. Het kan voorkomen dat ten aanzien van een ontwerp een spoedbehandeling door de ministerraad wenselijk wordt geacht. Hieromtrent wordt zo nodig door de Raad met de Voorzitter der Staten en de Minister-President overlegd.

Wederom is de Raad in het verslagjaar ruim binnen de geldende adviestermijnen gebleven; de gemiddelde doorlooptijd bedroeg 27 dagen.

DICTA IN 2022

Van het eindoordeel of dictum van de Raad over de ontwerp-landsverordeningen, de ontwerp-landsbesluiten, houdende algemene maatregelen en de ontwerpen op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989 bestaan vijf varianten. Voor de ontwerp-landsverordeningen luiden die als volgt:

Dictum 1	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het aan de Staten aan te bieden.	Het betreft hier een zogenaamd blanco advies: de Raad heeft geen bezwaren tegen het ontwerp.
Dictum 2	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.	Het betreft hier een ontwerp dat geen belangrijke principiële of complexe problemen oplevert en waartegen de Raad geen bezwaren heeft.
Dictum 3	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.	Het betreft hier een ontwerp dat enkele problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, maar die door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.
Dictum 4	De Raad kan zich (niet/weliswaar) met de doelstelling (en/doch niet) met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het niet aan de Staten aan te bieden, dan nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.	Het betreft hier een ontwerp dat belangrijke principiële of complexe problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, maar die door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.
Dictum 5	De Raad kan zich op grond van het bovenstaande (niet/weliswaar) met de doelstelling (en niet /doch niet) met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het niet aan de Staten aan te bieden.	Het betreft hier een ontwerp dat belangrijke principiële of complexe problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, die niet door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.

Ontwerpen ten aanzien waarvan het vierde of vijfde dictum is gegeven, dienen opnieuw in de ministerraad aan de orde te worden gesteld (zie artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van het Reglement van Orde van de ministerraad) (AB 1999 no. GT 26).

In sommige gevallen onthoudt de Raad zich van het geven van een eindoordeel. Het betreft in deze gevallen onvolledige, onafgeprocedeerde of anderszins onjuiste ontwerpen. In tabel 3 wordt een overzicht gepresenteerd van de door de Raad uitgegeven dicta over de periode 2018-2022.

TABEL 3. OVERZICHT DICTA 2018-2022

DICTUM		1 BLANCO	2 AANDACHT	3 REKENING	4 NIET DAN NADAT	5 NIET	ANDERSZINS*
Landsverordening	2018	3	1	11	9	-	-
	2019	1	-	11	4	-	-
	2020	2	3	8	10	-	-
	2021	-	3	9	3	-	-
	2022	4	2	9	6	1	-
Initiatief- landsverordening	2018	3	-	2	1	-	-
	2019	2	1	1	-	-	1
	2020	2	-	3	1	-	-
	2021	-	-	-	1	-	-
	2022	4	1	-	1	-	-
Landsbesluit h.a.m.	2018	1	3	8	3	-	-
	2019	2	1	3	2	-	-
	2020	4	2	10	-	-	-
	2021	2	2	15	2	-	-
	2022	3	1	18	1	-	-
Comptabiliteits- verordening 1989	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	1	-
	2020	-	-	-	-	1	-
	2021	-	-	-	1	-	-
	2022	-	-	-	-	-	-
Advies ex art. 17 Lv. RvA	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	-	1
	2020	-	-	-	-	-	6
	2021	-	-	-	-	-	-
	2022	-	1	-	-	-	-
Nota van Wijziging	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	1	-	-	-
	2020	-	-	1	-	-	-
	2021	-	-	-	-	-	-
	2022	1	-	-	-	-	-
Rijkswetgeving	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	1	-	-	-	-	-
	2020	-	-	-	-	-	-
	2021	-	-	-	1	-	3
	2022	-	-	1	-	-	-

* In deze kolom worden de gevallen aangegeven wanneer is afgezien van het opnemen van een standaarddictum in een advies. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in het geval van het uitbrengen van een advies eigener beweging ex artikel 17, onderdeel a, van de Landsverordening Raad van Advies.

OVERZICHT VAN ONTWERPEN TEN AANZIEN WAARVAN IN 2022 ADVIES IS UITGEBRACHT

In het navolgende wordt per soort regeling een overzicht gegeven van de uitgebrachte adviezen in het verslagjaar.

ONTWERP-LANDSVERORDENINGEN

1	Ontwerp-landsverordening algemene bepalingen bestuursrecht <i>Ingekomen: 1-11-2021. Kenmerk: RvA 112-21. Advies: 11-2-2022. Dictum: 4</i>
2	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2022 <i>Ingekomen: 6-1-2022. Kenmerk: RvA 04-22. Advies: 27-1-2022. Dictum: 4*</i>
3	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Arbeidsverordening 2013 (AB 2013 no. 14) (herformulering definitie carnavalsmaandag) <i>Ingekomen: 9-2-2022. Kenmerk: RvA 09-22. Advies: 16-2-2022. Dictum: 2*</i>
4	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Raad van Advies voor het dienstjaar 2022 <i>Ingekomen: 17-3-2022. Kenmerk: RvA 21-22. Advies: 30-3-2022. Dictum: 1*</i>
5	Ontwerp-landsverordening houdende vaststelling van de uitgaven en ontvangsten van het Tourism Product Enhancement Fund voor de dienstjaren 2020 en 2021 <i>Ingekomen: 17-3-2022. Kenmerk: RvA 22-22. Advies: 4-5-2022. Dictum: 5*</i>
6.	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2022 <i>Ingekomen: 6-5-2022. Kenmerk: RvA 37-22. Advies: 1-6-2022. Dictum: 3*</i>
7	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening kinderopvang (AB 2017 no. 38) (redactionele verbeteringen) <i>Ingekomen: 6-5-2022. Kenmerk: RvA 38-22. Advies: 18-5-2022. Dictum: 1*</i>
8	Ontwerp-Algemene Binnentredingsverordening <i>Ingekomen: 23-6-2022. Kenmerk: RvA 52-22. Advies: 31-8-2022. Dictum: 4</i>
9	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening Criminaliteitsbestrijdingsfonds (AB 2012 no. 52) <i>Ingekomen: 13-7-2022. Kenmerk: RvA 61-22. Advies: 10-8-2022. Dictum: 3</i>
10	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2023 <i>Ingekomen: 13-7-2022. Kenmerk: RvA 62-22. Advies: 26-7-2022. Dictum: 4*</i>
11	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Raad van Advies voor het dienstjaar 2023 <i>Ingekomen: 25-7-2022. Kenmerk: RvA 66-22. Advies: 10-8-2022. Dictum: 1*</i>
12	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10) (invoering renseigneringsverplichting) <i>Ingekomen: 25-7-2022. Kenmerk: RvA 67-22. Advies: 14-9-2022. Dictum: 3*</i>
13	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Dienst Openbare Werken voor het dienstjaar 2023 <i>Ingekomen: 30-8-2022. Kenmerk: RvA 75-22. Advies: 22-9-2022. Dictum: 3*</i>
14	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2022 <i>Ingekomen: 30-8-2022. Kenmerk: RvA 76-22. Advies: 22-9-2022. Dictum: 3*</i>

15	<p>Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2023</p> <p><i>Ingekomen: 26-9-2022. Kenmerk: RvA 83-22. Advies: 10-10-2022. Dictum: 3*</i></p>
16	<p>Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening van 13 april 2022 (AB 2022 no. 51) tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2022, de Landsverordening van 13 mei 2022 (AB 2022 no. 65) tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2022, de Landsverordening van 10 mei 2022 (AB 2022 no. 64) tot vaststelling van de begroting van de Raad van Advies voor het dienstjaar 2022 en de Landsverordening van 10 mei 2022 (AB 2022 no. 66) tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer voor het dienstjaar 2022</p> <p><i>Ingekomen: 29-9-2022. Kenmerk: RvA 84-22. Advies: 12-10-2022. Dictum: 3*</i></p>
17	<p>Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening belasting over bedrijfsomzetten en additionele voorzieningen PPS-projecten (AB 2006 no. 83), de Landsverordening bestemmingsheffing AZV (AB 2014 no. 59), de Landsverordening loonbelasting (AB 1991 no. GT 63), de Landsverordening inkomstenbelasting (AB 1991 no. GT 51), de Landsverordening reparatietoeslag (AB 2010 no. 99), de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47), de Landsverordening dividendbelasting (AB 2002 no. 123), de Landsverordening grondbelasting (AB 1995 no. GT 3), de Landsverordening overdrachtsbelasting (AB 1989 no. GT 73), de Petroleumverordening zeegebied Aruba (AB 1987 no. 89), de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10), de Zegelverordening (AB 1988 no. GT 1), de Landsverordening internationale bijstandsverlening belastingen (AB 2017 no. 74), Landsverordening algemeen pensioen (AB 2011 no. 85), de Landsverordening toeristenheffing (AB 1989 no. GT 40), de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshare-resorts, logementen en hotels (AB 2013 no. 53), de Landsverordening instelling Aruba Tourism Authority (AB 2011 no. 14), de Landsverordening van 1 september 2010 (AB 2010 no. 55) tot oprichting van een tweetal begrotingsfondsen ten behoeve van de toeristische promotie van Aruba onderscheidenlijk ten behoeve van de verbetering van het toeristische product Aruba, de Landsverordening van 8 december 2015 (AB 2015 no. 60) tot vastlegging van begunstigend beleid en invoering van voldoening winstbelasting op aangifte en de Invoeringsverordening Landsverordening dividendbelasting en imputatiebetaling (AB 2002 no. 124) (Landsverordening Belastingplan 2023)</p> <p><i>Ingekomen: 4-10-2022. Kenmerk: 85-22. Advies: 11-11-2022. Dictum: 4*</i></p>
18	<p>Ontwerp-landsverordening houdende machtiging van de minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling tot het verrichten van een schenking van een bedrag van ten hoogste van Afl. 123.000,- aan de stichting Qredits Microfinanciering Nederland, alsmede tot het gedekt verklaren van enkele in het verleden verrichte schenkingen door het Land aan de stichting Qredits Microfinanciering Nederland</p> <p><i>Ingekomen: 6-10-2022. Kenmerk: 88-22. Advies: 19-10-2022. Dictum: 4</i></p>
19	<p>Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening accijns op sigaretten (AB 1989 no. GT 31) en de Landsverordening tarief van invoerrechten (AB 2002 no. 120), alsmede houdende bekrachtiging van het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van 19 december 2012 (AB 2012 no. 59) ter uitvoering van artikel 2, tweede en derde lid, van de Landsverordening accijns op sigaretten (AB 1989 no. GT 31) (accijnsverhoging sigaretten; aanpassing invoerrechten tabak)</p> <p><i>Ingekomen: 12-10-2022. Kenmerk: 92-22. Advies: 2-11-2022. Dictum: 3*</i></p>
20	<p>Ontwerp-landsverordening tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba en het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering van Aruba in verband met de reparatie van een aantal omissies die daarin terecht zijn gekomen en het aanbrengen van een aantal technische wijzigingen (reparatie BWA en Rv)</p> <p><i>Ingekomen: 20-10-2022. Kenmerk: 99-22. Advies: 11-11-2022. Dictum: 2*</i></p>
21	<p>Ontwerp-landsverordening houdende machtiging van de minister van Toerisme en Volksgezondheid tot het aangaan namens het Land van een overeenkomst van dading met Tofanneli and Associated Inc.</p> <p><i>Ingekomen: 20-10-2022. Kenmerk: 100-22. Advies: 11-11-2022. Dictum: 3*</i></p>
22	<p>Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Visserijverordening (AB 1992 no. 116)</p> <p><i>Ingekomen: 26-10-2022. Kenmerk: 103-22. Advies: 2-11-2022. Dictum: 1*</i></p>

ONTWERP-INITIATIEFLANDSVERORDENINGEN

1	Ontwerp-initiatieflandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer voor het dienstjaar 2022 <i>Ingekomen: 23-2-2022. RvA 15-22. Advies: 3-3-2022. Dictum: 1*</i>
2	Ontwerp-initiatieflandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2022 <i>Ingekomen: 23-2-2022. RvA: 16-22. Advies: 3-3-2022. Dictum: 1*</i>
3	Ontwerp-initiatieflandsverordening tot wijziging van de Kiesverordening (AB 1987 no. 110) (nieuwe regels inzake restzetels) <i>Ingekomen: 23-3-2022. RvA 25-22. Advies: 18-5-2022. Dictum: 4</i>
4	Ontwerp-initiatieflandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2023 <i>Ingekomen: 12-10-2022. RvA 91-22. Advies: 19-10-2022. Dictum: 1*</i>
5	Ontwerp-initiatieflandsverordening tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer voor het dienstjaar 2023 <i>Ingekomen: 21-10-2022. RvA 101-22. Advies: 2-11-2022. Dictum: 1*</i>
6	Ontwerp-initiatieflandsverordening tot wijziging van de Landsverordening Ombudsman (AB 2020 no. 145) (bepalingen inzake de benoeming en de taak van de Ombudsman) <i>Ingekomen: 26-10-2022. RvA 102-22. Advies: 11-11-2022. Dictum: 2*</i>

ONTWERP-LANDSBSLUITEN, HOUDENDE ALGEMENE MAATREGELEN

1	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit identiteitskaarten (AB 2003 no. 82) en het Retributie- en legesbesluit Dienst Burgerlijke Stand en Bevolkingsregister (AB 1987 no. 57) <i>Ingekomen: 5-1-2022. Kenmerk: RvA 03-22. Advies: 17-1-2022. Dictum: 3*</i>
2	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 47a, vijfde lid, van de Landsverordening toezicht kredietwezen (AB 1998 no. 16) (Landsbesluit depositogarantiestelsel) <i>Ingekomen: 31-1-2022. Kenmerk: RvA 07-22. Advies: 17-3-2022. Dictum: 4</i>
3	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van de Luchtvaart-ongevallenregeling (AB 1995 no. 72) <i>Ingekomen: 22-2-2022. Kenmerk: RvA 13-22. Advies: 13-4-2022. Dictum: 3</i>
4	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, houdende de invoering van eigen bijdragen voor het geldig maken van de aanspraak op een aantal verstrekkingen en tot wijziging van het Landsbesluit aanspraken genees- en verbandmiddelen (AB 2004 no. 18) in verband met de inperking van de aanspraak van verzekerden op geneesmiddelen ten laste van het Algemeen Fonds Ziektekosten <i>Ingekomen: 22-2-2022. Kenmerk: RvA 14-22. Advies: 30-3-2022. Dictum: 3*</i>
5	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 2, tweede lid, van de Landsverordening beperking tabaksproducten (AB 2016 no. 44) <i>Ingekomen: 15-3-2022. Kenmerk: RvA 20-22. Advies: 13-4-2022. Dictum: 3*</i>
6	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 6, derde lid, van de Landsverordening regeling geldstelsel (AB 1991 no. GT 34) (Landsbesluit uitgifte herdenkingsmunt Yuwana) <i>Ingekomen: 17-3-2022. Kenmerk: RvA 23-22. Advies: 30-3-2022. Dictum: 1*</i>

7	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 32, vijfde lid, van de Landsverordening voortgezet onderwijs (AB 1989 no. GT 103) (Bijzonder besluit examens v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. 2022)</p> <p><i>Ingekomen: 1-4-2022. Kenmerk: RvA 28-22. Advies: 13-4-2022. Dictum: 3*</i></p>
8	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit bewijzen van bevoegdheid voor het luchtvaartpersoneel (AB 2019 no. 34)</p> <p><i>Ingekomen: 3-6-2022. Kenmerk: RvA 47-22. Advies: 21-6-2022. Dictum: 3*</i></p>
9	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 9a, eerste lid, van de Landsverordening beperking tabaksproducten (AB 2016 no. 44) (Landsbesluit bestuurlijke handhaving beperking tabaksproducten)</p> <p><i>Ingekomen: 21-6-2022. Kenmerk: RvA 51-22. Advies: 1-7-2022. Dictum: 1</i></p>
10	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 8, tweede lid, 21, tweede lid, en 43, eerste lid, van de Landsverordening kinderopvang (AB 2017 no. 38) (Landsbesluit register en klachtenregeling kinderopvangcentra)</p> <p><i>Ingekomen: 28-6-2022. Kenmerk: RvA 53-22. Advies: 20-7-2022. Dictum: 3</i></p>
11	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 23, zesde lid, en 27, tweede lid, van de Landsverordening kinderopvang (AB 2017 no. 38) (Landsbesluit bestuurlijke handhaving voorschriften kinderopvang)</p> <p><i>Ingekomen: 28-6-2022. Kenmerk: RvA 54-22. Advies: 20-7-2022. Dictum: 3</i></p>
12	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 6, tweede lid, van de Bouw- en sloopverordening (Landsbesluit Welstandscommissie)</p> <p><i>Ingekomen: 22-8-2022. Kenmerk: RvA 71-22. Advies: 14-9-2022. Dictum: 3</i></p>
13	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 7, eerste lid, van de Landsverordening tijdelijke versoering bezoldigingen en voorzieningen overheid (AB 2020 no. 108) (beëindiging versoering bezoldigingen ambtenaren en daarmee gelijkgestelden)</p> <p><i>Ingekomen: 23-8-2022. Kenmerk: RvA 73-22. Advies: 7-9-2022. Dictum: 3</i></p>
14	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 17a en 26 van de Aanbestedingsverordening (Aanbestedingsbesluit)</p> <p><i>Ingekomen: 6-10-2022. Kenmerk: RvA 86-22. Advies: 15-12-2022. Dictum: 3</i></p>
15	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Handelsregisterbesluit (registratie uiteindelijk belanghebbenden)</p> <p><i>Ingekomen: 6-10-2022. Kenmerk: RvA 87-22. Advies: 23-11-2022. Dictum: 3</i></p>
16	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 43 van de Comptabiliteitsverordening (AB 1989 no. 72) (Landsbesluit modellen jaarrekening Land)</p> <p><i>Ingekomen: 10-10-2022. Kenmerk: RvA 90-22. Advies: 6-12-2022. Dictum: 3</i></p>
17	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 6, derde lid, van de Landsverordening regeling geldstelsel (AB 1991 no. GT 34) (Landsbesluit uitgifte herdenkingsmunt Warawara)</p> <p><i>Ingekomen: 12-10-2022. Kenmerk: RvA 93-22. Advies: 19-10-2022. Dictum: 1*</i></p>
18	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit personenvervoer (AB 1997 no. GT 4) (nieuw tarievenstelsel kleine autobussen)</p> <p><i>Ingekomen: 18-10-2022. Kenmerk: RvA 94-22. Advies: 11-11-2022. Dictum: 2</i></p>
19	<p>Ontwerp-Vergunningsaanvraagbesluit</p> <p><i>Ingekomen: 18-10-2022. Kenmerk: RvA 97-22. Advies: 14-12-2022 Dictum: 3</i></p>
20	<p>Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 46 van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no.72) (Landsbesluit risicobeheer en -paragraaf Land)</p> <p><i>Ingekomen: 20-10-2022. Kenmerk: RvA 98-22. Advies: 30-11-2022. Dictum: 3</i></p>

21	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 15, tweede lid, van de Landsverordening materieel ambtenarenrecht (AB 1989 no. GT 37) (Landsbesluit prestatiebeoordeling overheidspersoneel) <i>Ingekomen: 3-11-2022. Kenmerk: RvA 106-22. Advies: 30-11-2022. Dictum: 3</i>
22	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit Invoervergunning goederen (AB 1991 no. GT 18) (actualisering pakket gereguleerde basisproducten) <i>Ingekomen: 9-11-2022. Kenmerk: RvA 108-22. Advies: 14-12-2022 Dictum: 3</i>
23	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 2, derde lid, van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72) (Landsbesluit financieel-economische classificatie begrotingsramingen) <i>Ingekomen: 28-11-2022. Kenmerk: RvA 113-22. Advies: 6-12-2022. Dictum: 3</i>

NOTA VAN WIJZIGING

1	Ontwerp-landsverordening houdende nadere regels inzake de samenstelling, inrichting en taken van de Raad van Advies (Landsverordening Raad van Advies 20..) <i>Ingekomen: 18-5-2022. Kenmerk: RvA 43-22. Advies: 1-6-2022. Dictum: 1.</i>
---	--

ADVIES EX ARTIKEL 17 LANDSVERORDENING RAAD VAN ADVIES

1	Advies ex artikel 17, onderdeel b, van de Landsverordening Raad van Advies inzake ontwerp-Aanwijzingen voor de regelgeving <i>Ingekomen: 12-1-2022. Kenmerk: RvA 05-22. Advies: 17-3-2022. Dictum: 2.</i>
---	--

RIJKSWETGEVING

1	Voorstel van rijkswet houdende regeling voor Nederland en Aruba tot het vermijden van dubbele belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen en een passantenregeling ter zake van erf- en schenkbelasting en het voorkomen van het ontduiken en ontwijken van belasting (Belastingregeling Nederland Aruba) <i>Ingekomen: 16-06-2022. Kenmerk: RvA 50-22. Advies: 22-08-2022. Dictum: 3.</i>
---	---

De met * aangegeven adviezen waren ten tijde van de afronding van dit jaarverslag inmiddels openbaar en zijn derhalve ook gepubliceerd op de website www.rva.aw.

OVERLOOP NAAR 2023

1	Ontwerp-landsverordening houdende regels over de bescherming van de digitale veiligheid, het signaleren van terrorismedreigingen, de bestrijding van interregionale en internationale criminaliteit, het nationaal stelsel van bewaken en beveiligen, alsmede over het beheer en de organisatie van het met deze werkzaamheden belaste overheidsonderdeel (Landsverordening terrorismebestrijding, veiligheid en INTERPOL) <i>Ingekomen: 15-11-2022. Kenmerk: RvA 111-22.</i>
2	Consultatieverzoek inzake thema democratisch tekort <i>Ingekomen: 21-11-2022. Kenmerk: RvA 112-22.</i>

ENKELE CIJFERS VAN 2022

Hieronder zijn enkele kengetallen op een rijtje gezet.

RAAD VAN ADVIES

SAMENSTELLING: VOORZITTER, 4 LEDEN

PERSONEEL: 7 MEDEWERKERS

UITGAVEN:

Begroting 2022:	Afl. 1.649.500
Realisatie 2022:	Afl. 1.219.769
Realisatie 2021:	Afl. 1.399.499

ADVISERING

Ingekomen adviesaanvragen:	55
Afgehandelde adviezen:	54
Geretourneerd adviezen:	0
Overloop naar 2023:	2
Gemiddelde doorlooptijd:	27 dagen
- Ontwerpen categorie A:	16 dagen
- Ontwerpen categorie B:	23 dagen
- Ontwerpen categorie C:	66 dagen

SAMENSTELLING RAAD VAN ADVIES 1986 - 2022

VOORZITTERS

F. J. Tromp	1986 - 1994
E. Arends	1988 - 1996
T. Leest	1993 - 1999
A. W. Engelbrecht	2000 - 2001
mr. A. L. Nicolaas	2000 - 2009
mr. A.J. Swaen	2007 - 2014
mr. F.M. de los Santos Goedgedrag	2013 - 2021

SECRETARISSEN

mr. N.E. Henriquez	1986 - 1991
mw. mr. A.J. Marval	1991 - 2003
mw. mr. dr. H.A. van der Wal BA	2004 - 2018
mr. A. Braamskamp	2018 -

OVERIGE LEDEN

F. D. Figarola	1986 - 1993
I. O. Marugg	1986 - 1988
F. J. Eman	1986 - 1988
mr. C. G. Maduro	1986 - 1993
A. Werleman	1989 - 1994
H. F. Henriquez	1993 - 2000
mr. A.J. Muyale	1994 - 2006
ing. A. C. Yarzagaray	1994 - 2008
F. Wernet	1996 - 1997
J. U. Maduro	1997 - 2004
O. B. Arends	2000
mr. E. D. C. Fowler	2002 - 2008
mr. J. R. Tchong	2004 - 2011
mr. J. S. Kuiperdal	2008 - 2012
M. M. Loefstok	2008 - 2013
mr. C. R. Foy	2009 - 2013
drs. C. Timmer	2011 -
mr. D.G. Kock	2012 -
drs. M.M. Agunbero	2013 -
mr. M.G.M. Schwengle	2014 - 2017
mr. E.H.J. Martis	2017 -
mr. J.P. Ruiter	2021 -

Colofon

Samenstelling:

Wetenschappelijk Bureau Raad van Advies

Vormgeving:

Freeway Creative Agency

Contactgegevens

L.G. Smith Boulevard 8, Oranjestad, Aruba

Tel. +297 5833972

Fax +297 5834012

E-mail: info@rva.aw

Website: www.rva.aw

Dit jaarverslag is ook gepubliceerd op

www.rva.aw

RAAD
VAN ADVIES